

به ئاسایشی کردنی پرسیکی نا- ئاسایشی: مه ترسییه شاراوه کهی ته ندروستی هه ریمی کوردستان

29-03-2020

نووسه رهکان

ناوهندی لیکۆلینه وهی رووداو

کورتە : سه ره تا پئویسته بلیم که بهرگری له دیسکۆرسی ههردوو بهرێز سهروکی هه ریمی کوردستان و سهروکی حکومهتی هه ریمی کوردستان ده کهم که له وتاروگوتاره کانیاندا به و په ری ریز و ههست به بهر پرسیاریتی و ته نانهت دلسۆزییه وه هه لۆیست و روانگهی خۆیان ده برپوه.

د. پرویز رحیم قادر / دکتورا له ئاسایشی نه توهی |

سهرتا پښوېسته بلم که بهرگری له دیسکۆرسی هردوو بهرین سهرۆکی ههریمی کوردستان و سهرۆکی حکومهتی ههریمی کوردستان دهکم که له وتاروگوتارهکانیادا بهوپهړی ریز و ههست بههپرسیاریتی و تهنانت دلسۆزییهوه ههلوئیس و روانگی خویان دهرپروه. لهوانه جیگه پرسیار و سهرسوورمان بیت که نهه چ پښوهندییهکی به ناوینشانی وتارهکوه ههیه، بهلام لهراستیدا ناوهړوک و گههری بابهتهکه ههر نهه رستهیهی پښووه.

لهماوهی رابردودا پهپام و وتهکانی بهرین سهرۆکی حکومهتی ههریمی کوردستان له سۆشیالمیدیا، رووبهرووی رهخنه توندی هندی کس و لایه بووهوه. کرۆکی رهخنهکesh بریتیبوو لهوهی که بهرینیان بو "تکا" دهکات و له وشه "تکایه" کهلک وهردهگریت؟ لهکاتیکیدا پښوېسته بهتوندی و بههیزهوه (تو ببخوینهوه به سهربازی یاخود توندوتیزیهوه!) رووبهرووی ههگرانی نهخۆشییهکه و نهه نهخۆشییه بیتهوه. پښوېسته لهبیرمان نهچیت ساکارتین و سانارتین کار بو حکومهت بهوپیهی که قورخی دهسلاتی بهکارهینانی هیزی لایه (دادگا، سوپا و پولیس و ئاسایش و یاسا و راگهاندن و پهروهده و...)، بهکارهینانی توندوتیزیه به هردووچوری سیمبۆلی و کردهیی و رهقهوه. راستیهکهی نهوهیه که نهه کس و لایهناه (به مههست یاخود بهب مههست) خهریکه هانی دهسلاتاران دهدهن که پرسیکی مرۆبی-تندروستی "به-ئاسایشی" بکن.

راسته که ئاسایشی کۆمهلهپهتی بههوی پهتای کۆفید-19 هوه کهوتوته مهترسی و پښوېستی به ریشویننی توندی تندرووستی و تهنانت سیاسی ههیه، بهلام نهه بهم مانایه نییه که خودی نهخۆش و نهخۆشییهکesh پرسیکی ئاسایشیه. چونکه نهگه نهه تپروانین و روانگیههمان ههبت، بگومان تیوری پیلانگیری (conspiracy theory) دهبتته چوارچیهی شرۆقه و تیگهپشتنمان و بهم پیهش سیاست و ریشویننه تندروستی و ئابووری و سیاسی و زانسته سرووستی و پزشکیهکان بو بهرهنگاربوونهوهی نهه نهخۆشییهوه دهکووته ناو دۆخیکی ناروون، پشوی و تهنانت قهراناوی و بئمتمانیهوه.

نههش کهترین لیکهوتو و دهرهاوینشتهی نهوهیه که لهلایهک دهسلات هاندهدات بهتوندوتیزیهوه مامهله لهگهل هاولاتیان بکات و له داهانودا نهگهری ژوره که نهه سیاست و تپروانین و ریشویننه بو ههموو و پرسهکانی دیکهش جیگیر بیت، لهلایهکی تریشهوه وادهکات "نهخۆش و نهخۆشی" وهکوو "تاوانکار و تاوان" سهیر بکرین. لیرهده مههستی سهرهکی من برگی دووهمی نهگرکیومینتهکهیه.

بهشیوهیهکی گشتی، ههر بابهت و پرسیک بو نهوهی به-ئاسایشی بکریت پښوېسته سهرتا به گوتار یاخود له دیسکۆرسی دهسلات/بهپرساندا وهکوو ههپهشه و مهترسییهکی ههنووهکی بو ههموو تاکهکان/کۆمهلهگه/دهولت بناسریت و پیناسه بکریت. ههر بابهت و پرسیکی ئاسایشیش دهکووته سهرووی پرسه ئاسایی و یاسایی و تهنانت سیاسییهکانهوه، بویه لیرهوه بکه/خولقینهری رووداو یاخود پرسه ئاسایشیهکه وهکوو تاوانکار و پرسه ئاسایشیهکesh وهکوو ههپهشه/تاوان دهناسریت که سزای قورسی یاسایی و تهنانت نهخلای ههیه. بویه بو بهئاسایشیکردنی پرسیک چی ههپهشه و مهترسییهکان راستهقینه بیت یاخود نا، ههروهها رهوا بیت یاخود نا، دهبت لهرووی دیسکۆرس/گوتارییهوه قهناعت به هاولاتیان بکریت که نهه پرس و بابهتهی که مههسته، ههپهشهیهکی جدی و راستهقینه و ههنووهکییه بۆسه ژیان و بهرزهوهندییه مادی و نامادییهکانیان و پښوېسته به توندوتیزیی و بهم پیهش بههیزهوه رووبهرووی ببینهوه. بو نمونه کردهوه تپروستییهکان و سزای یاسایی و نهخلای دهولت و کۆمهلهگهکان بو تپروستی.

له ههریمی کوردستاندا دۆخهکه بهجۆریکه که ههنگر و تووشبووی کۆفید-19 وهکوو تاوانبار سهیر بکریت. ههر نهه رووبهروبوونهوه و بهرهنگاربوونهوهی نهه پهتایه له کوردستان تووشی گرفتگی جیددی و ئالنگاری کردوتهوه. نهه گوتاره وایکردوه که کهسهکان ههولنی بهنهینی هیشتهوهی نهخۆشییهکه و شاردنهوهی بدن و خویان به دهزگا پهیوهندیدارهکان نهناسین. تهنانت کهرهنتینکراو وهکوو دهستبهسهرکراو و کهرهنتین وهکوو بهندیخانه ههنگری واتایهکی نهزینییه. ههر بویه کارهسانهکه ریک لیرهده بهرجهسته دهبت و لیرهوه ئاسایشی کۆمهلهپهتی ههریمی کوردستان دهکووته مهترسی و نههش کهرتی تندروستی کوردستان رووبهرووی مهترسی و قهران دهکاتهوه و بهرهوه داهانوویهکی نادیار و تۆقینهرمان دهبات.

له كۆتايدا و اباشتره هه موومان پيگه وه هه ولبدهين نه خووش و ئهه نه خووشيه له چوارچيوه به ئاسايشيكردن (تاوان و تاونكار) بهينينه
دهره وه و بيگه رينينه وه چوارچيوه سروشتي و زانستيه كه ي خووي بو ئه وه ي هه له يه كي "گوتاري" تووشي كاره سات و قهيرانكي مرووي و
كۆمه لابه تيمان نه كات. چونكه ئه گه ر ئهه گوتاره بهه شيوه يه بهردهوام بيته، له وانه يه خودي منيش دوودل و دردۆنگ بهه ئه گه ر تووشي
ئهه نه خووشيه بهه خۆم بناسينم وه كوو نه خووش و هه لگري فايرۆسه كه!